

Ο «ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΟΡΕΩΝ»,

Δύο έργα δημοσιευθέντα ἐν τῇ ξένη, κατὰ τὴν παρελθούσῃν ἑκατονταετηρίδα, ἐπροκάλεσαν θόρυβον πολὺν εἰς ἄκρος τῆς Ἑλλάδος δικαίαν δ' ἀγανάκτησιν ἡμῶν. Τοῦ Φαλμερτύερ, περὶ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων, διατεινομένου ὅτι οὗτοι οὐδεμίαν ἔχουν συγγένειαν μετὰ τῶν ἀρχαίων, καὶ συνεπῶς ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ θεωρούμεθα ἀπόγονοι ἐκείνων, ὡς ἐκ τῆς ἐπιμιξείας μετὰ διαφόρων καὶ πολλῶν φυλῶν διεληθόντων καὶ περμεινάντων ἐπὶ πολὺ ἐν τῷ τόπῳ μας. Καὶ τοῦ Ε. Ἀμποῦ περὶ τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ «Βασιλέως τῶν Ὀρέων» περιπτώσας ὑπερβολικῶς καὶ ἀνακληθῶς ἐν πολλοῖς τὴν σύγχρονόν του κατὰ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας τῶν πολιτικῶν ἡθῶν καὶ τῶν καθηκόντων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

Καὶ κατὰ μὲν τοῦ Φαλμερτύερ πλήρης ἀγανακτικῆς καὶ ἐπιχειρημάτων ἐπιστημονικῶν ἐπήλθεν, ὡς γνωρίζομεν, ἐκτὸς ἄλλων καὶ σοφὸς Καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς μας Σχολῆς, ἐκλιπὼν ἤδη, δημοσιεύσας ἀπάντησιν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ συγγραφέως. Διὰ τῆς ἀπαντήσεώς του ταύτης κατέρριψε τὰς θεωρίας τοῦ Φαλμερτύερ καὶ ἀπέδειξεν ὅτι πράγματι «ἡ σιούφιά μας κρατᾷ ἀπὸ τζάκι».

Κατὰ τοῦ «Βασιλέως τῶν Ὀρέων» ὁμοίως, καθόσον γνωρίζομεν, οὐδεμίαν ἐδόθη ἀπάντησις ἐπίσημος ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Τύπῳ δικρατωριῶν καὶ... ὑβρεῶν ἐναντίον του. Ἐπίσης εἰάν ἐγένετο τότε καὶ διπλωματικόν τι διάβημα, ὡς λέγεται, δὲν δυνάμεθα νὰ θεσπισώμεν. Πιθχόν ὁμοίως—τοῦ Ἀμποῦ σχετιζομένου πολὺ μὲ τὴν ξένην διπλωμασίαν.

Ὅ,τι λοιπὸν δὲν γνωρίζομεν ἂν ἔχαμαν τότε οἱ σύγχρονοὶ του τὸ ἔκαμεν ὁ Stéphan Kerval πρὸ ὀλίγων ἐτῶν.

Σπεύδω νὰ σῆς στείλω τὸ εὐρημά μου τοῦτο, διὰ τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ν. Ἀκαδημίας νὰ μεταδώσῃ δὲ εἰς τοὺς οἴλους ἀναγκνῶν τὴν εὐχρηστικὴν καὶ ἀνακούφισιν, ἐν ὅποιον ἐγὼ ἢ ἰδίᾳ ἠθάνθησιν ὅτε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν κατὰ τύχην ὅλους ὁ Stéphan Kerval ἔπαισε στὰ χεῖρά μου.

Τοῦ συγγραφέως τούτου μόνον ζωηρὸν μέρος, τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶς μεταφράζω συντόμως. Ἐν τῷ ἔργῳ του πρόκειται περὶ φιλικῆς συναναστροφῆς κατὰ τὴν ὅποιαν λόγου γενορένου περὶ ληστῶν, διηγεῖται καὶ αὐτὸς «Μίαν ληστείαν» εἰς ἣν ἔλαθε μέρος ὡς... ληστής! Τοῦτο δὲ «διὰ νὰ ἐνοήσετε λέγει, πῶς γράφεται ἡ Ἱστορία, διὰ νὰ ἐνοήσετε ἀκόμη, ὅτι ὁ Ἀμποῦ, διὰ τοῦ «Βασιλέως

τῶν Ὀρέων» ἔγραψε μόνον μυθιστόρημα ἐνθὶ διακτείνεται ὅτι συνέγραψεν ἱστορίαν!! Μάλιστα ὅτι: Ὁά σὰς διηγήθῃ, ἀθροιστικὸν δὲ, συνέθεθ' ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ χώρᾳ ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ μυθιστόρημα ἐκτυλίσσεται ὁλῆ, ἐν Ἑλλάδι».

⊙ ⊙ ⊙

Πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν, ἐξήκολουθεῖ ὁ Κεργαῖ-εὐριστάριμος εἰς Βόλον μικρὰν πόλιν τῆς Θεσσαλίας, συνητηθῆν ἐἰς τὴν παλαιάν μὲ ἐν πρόσωπον φίρον παλαιάν, μπλωμένην ρεδιγκόταν καὶ πολυχρωμὸν μουσικτικὸν παρκτήμου. Διὰ τῆς δεξιᾶς ἐκράτει ὀρθὴν διολίον. Ἐὰ μικρὰ μιλίαια του, ἀν ἀριστερῇ, ἐκάλυπτε ὑψηλὸς πῖλος. Ἀριστερὰ χερμῖνα τὸν παρηκολούθουν μικρόθεν τὰ ὁποῖα προσεῖλκυε ἢ περὶδοξὸς περὶτασις του. Ἐὶν ἐπληρήτα καὶ ἐγνωρίσθημεν. Παρ' αὐτοῦ ἐπληροφόρηθην ὅτι ἦτο λυρικὸς συγγραφεὺς γέννημα καὶ θέρμα τῶν Παρισίων τεσσάρκοντα περίπου ἐτῶν καὶ ὅτι ἡ κακὴ του τύχη τὸν ἐροῖσεν εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν Ἑλληνικὴν γωνίαν νκυάριον τολμηρᾶς καλλιτεχνικῆς περιοδοσίας. Ὅτι ἦτο ἀπένταρος καὶ διὰ νὰ ζήτῃ, προσεπάθει νὰ εὐρῃ μισθῆματα διολίου....

Ἦτο ἄλλως τε καλὸς καὶ συμπλοθηρῆς ἄνθρωπος κερδῶν καὶ πνεύματος μὲ ὄνειρα ἐπιτυχίας καὶ δόξης καλλιτεχνικῆς. Μοῦ ἀρῶναι ὅμως πάντοτε περὶ ληστῶν καὶ τοῦ φόβου τὸν ὁποῖον τοῦ ἐνέπειον. Ἐπίσειθ' ὁ ἐπακνήρητο συνεχῶς εἰς τὸ αὐτὸ θέμα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν περιπετειῶν μου μὲ ἐγνωρίσθῃ ἢ ἰδέσθαι νὰ πᾶξω κατὰ εἰς θῆρος του. Ἐἰς φίλος μου εἶχε μίαν βίλλαν τελείως ἐρημικὴν ἐπὶ τῶν παρὰ τὴν πόλιν λερῶν. Σωμενοσθῆεις δὲ καὶ μετ' ἄλλων περῆσυνα, κατὰ μίαν σεληνοφώτιστον νύκτα, τὸν ἀτυχῆ συνθέτην ἄλιγον μικρὰν πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν ἀτήλα, εἰς ὠρισμένην στιγμὴν, νὴ προσηρῆθῃ ὅτε ἀφ' ὀμοῦ συμμορία ἐξ ληστῶν ὀπερῆτιαις φουστανελλοφόρων τὸν περιεκύλιωτε τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἀπήγαγε ψηλὰ ψηλα εἰς τὴν βίλλαν τοῦ φίλου μου. Ἐκεῖ τοῦ εἶπον ὅτι γνωρίζουν ἐκ φήμης τὴν μεγάλην καλλιτεχνικὴν ἀξίαν του καὶ συνεπῶς εἶνε βέβαιοι ὅτι ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις δὲν ὀά διατάξῃ, νὰ μετρίσῃ, πενήτηκοντα χιλιάδας φράγκων δια λύτρη. Ὁ δυστυχῆς ἄν καὶ ἐσοληκευθῇ πολὺ ἐν τούτοις ἡγωνία. Μικταίως περὶεκύλισε προσπαθῆτας νὰ τοῦς κέρσῃ, νὰ ἐνωρήσωσι ὅτι ἡ Κυβέρνησις του δὲν ὀά δώσῃ οὔτε λεπτὸν πρὸς σωτηρίαν του. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ἐαυτὸν του ὅτι δὲν ἔχει πενήταρ ἀλλὰ μόνον ἕνα βολὴ 100 φράγκων τὸ ὁποῖον εὐχάριστως τοῦς προσφέρει. Ἐότε δὲ ἐνὸς ληστῶ μοῖ ἀπέστειλε μίαν ἐπιστολήν! ποίαν ἐπιστολήν! Ἦσθῆθην τύψεις συνειδήσεως εὐχάριστως ὀά εἶδιδα τέλος εἰς τὴν ὀλιθερὰν αὐτὴν ἀστεροτήτα ἀλλὰ χερὶν τῶν φίλων μου, οἱ ὀποῖοι πρὸς χάρη μου ἔλαβον μέρος εἰς αὐτὴν δὲν τὸ ἔκλυα. Διὰ τῆς ἐπιστολῆς του μοῦ ἐζήτηι τὸ διολίον ὡς προηγορίαν. Τοῦ τὸ ἀπέστειλα ἀπαντήσας ὅτι ὀά ἔκαμνα τὰ ἀδύνατα δυνατὰ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν του ἀκόμη καὶ διὰ τῆς ἐπεμβάσεως σημαινόντων φίλων παρὰ τῇ Γαλλικῇ Κυβερνήτει. Ἐτέλος τοῦ ἔδωκα ὀάρρος καὶ ἐλπίδας.

Μετὰ δέκα ἡμέρας ἐσκαρρῆλωσα ἐκεῖ ψηλὰ διὰ τὴν μεγάλην σιγήν τῆς λύσεως. Ἀπιυθῆθη εἰς τὸν ἀρχιλητηρὴν καὶ ἀνοίξας τὰ πολυτίμον δέμα τὸ ὀποῖον ἐκράτειν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἐμετρητα ὀλίγον περῆμερα, πενήτηκοντα ἐπικεφλίδας πλκτικῶν ἐρημερίδων — 50 000. — Ἀκολούθως συγκατακρημῆνος ἐνήγα-

καλίσθην τὸν αἰγυμάλιωτον χύνοντα ἀφθονα δάκρυα χαρᾶς καὶ χαίρεινόντα ἐγκάρδιως δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοὺς ἀρπαγᾶς του! Κατὰ τὴν ἐπάνοδον μετ' ἐξέφρασε εὐγνωμοσύνην βεβκιώσας με μετὰ τινος ὑπερηφανεῖας ὅτι οἱ λησταὶ τὸν ἐπεριπορήθησαν πολὺ καὶ ὅτι τὸ βιολί του εἶχε μαγεύσει τοὺς ἀγρίους αὐτοὺς οἱ ὅποιοι ἂν καὶ ἄγριοι κατὰ τὴν γνώμην του ἦσαν πολὺ καλὰ παιδιὰ.

Μετὰ τινος ἡμέρας πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἀπελευθερώσεώς του προσέφερκ γυμνα. — Ἐλάτε τευ εἶπον νὰ σὰς παρουσιάσω μερικὸς φίλους προσκεκλημένους μου. Ὅλιγον ἔλειψε νὰ πέσῃ ἀνόσκελα πρὸ τῶν ἐξ φίλων μου ληστῶν, οἱ ὅποιοι τοῦ ἔτεινον τὸ χέρι. Μὲ τὴ καλή του ὁμῶς καρδιά μᾶς ἐσυγχώρησε ὅλους.

Καὶ τώρα εἰς τὸ συμπέρασμα.

Ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους ὅπου καὶ ἐγὼ μετ' ὀλίγον τὸν ἠκολούθησα, χωρὶς νὰ συναντηθῶμεν πλέον ἐπὶ ἐννέα ὀλόκληρα ἔτη.

Τὸν παρασμένο χειμῶνα περιπλανώμενος εἰς τὰ βουλεδάρτα καὶ μὴ γνωρίζων πῶς νὰ περάσω τὴν βραδυὰ μου παρετήρησα τυχερίως πρόγραμμα μικροῦ θεάτρου ἀγγέλον τὴν ἐναρξίν τῶν παραστάσεων διὰ νέου λυρικοῦ ἔργου. Παντοῦ καὶ ὡς διευθυντῆς καὶ ὡς συνθέτης ἀνεγρόφετο μὲ μεγάλα γράμματα τὸ ὄνομα τοῦ ἄλλοτε φίλου μου «Φαίνεται ὅτι οἱ καιροὶ ἀλλάξαν» ἐσεῖρήθη, «ὦ! ἐπέτυχε!» Φυσικὰ μὲ κατέλαβε ἐπιθυμία νὰ ἴδω τὸ ἔργον καὶ νὰ ἐπανῆλθω αὐτόν. Κατὰ τὴν εἰσοδὸν μου ὑψοῦτο ἡ αὐλαίκα. Ἐπεφυλάχθη νὰ τὸν ζητήσω εἰς τὸ πρῶτον διάλειμμα. Ἐκίθισα εἰς τὴν θέσιν μου καὶ ἤνοιξα τὸ πρόγραμμα, ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος τοῦ ὁποίου παρετήρησα τὴν φωτογραφίαν τοῦ διευθυντοῦ καὶ κάτωθεν ταύτης μεταξὺ ἄλλων βιογραφικῶν λεπτομερειῶν ἀνέγνωσα κατὰ λέξιν τὰ ἐξῆς. «Κατὰ μίαν καλλιτεχνικὴν περιοδείαν του ἐν Ἑλλάδι συνελήφθη ἀπὸ συμμορίαν φοβερῶν ληστῶν, κατῴρθωσε δὲ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του διὰ τῆς γενναίας συνδρομῆς τῶν ἀναριθμητῶν φίλων του, οἱ ὅποιοι συνέλεξαν τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν λύτρων ἐξ 100.000 φρ».

Τὸν εἶδον εἰς τὸ διάλειμμα, μὲ ἐδέχθη πλήρης χαρᾶς: «Ψευτάκι» τοῦ λέγει δεικνύων τὴν ἐν τῷ προγράμματι βιογραφίαν του.

— «Σεῦτ!» ἀπήντησε «οὔτε λέξι σὲ πρᾶκαλῶ! μόνον οἱ δύο μὲς τὸ ξέρουμε στὸ Παρίσι. Ἦ ρεκλάμα βλῆσεις!»

ΕΙΡΗΝΗ Μ*

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ἐὲ μιὰ γυαλίτη

Στὰ γαλανὰ ματάκια σου τὶ θέλουν τὰ γυαλίτια ;
Σὲ τέτοιον ἄμωφο οὐρανὸν ταιριάζουν σιννεφάνια ;
Ἐοὺ ποῦ βρίζεις τὰ γυαλιὰ σ' ἄβη τὴ γειτοριά σου,
Πῶς τώρα μόνη τᾶβαλες στὰ μάτια τὰ δικὰ σου ;

ΧΡ. ΕΣΠ.